

НСА „Васил Левски“

Катедра: „Теория на физическото възпитание“

РЕЗЕНЗИЯ

от проф. **Йордан К. Иванов, доктор**

за дисертационен труд на тема:

**„Усъвършенстване на обучението по спортни игри
при ученици от прогимназиален етап“**

За придобиване на образователната и научна степен
„Доктор“, в Професионално направление 1.3. Педагогика
на обучението по ..., докторска програма **„Физическото
възпитание в образователната система“**

Автор на дисертационния труд: **Станислав Руменов Груев**

Научен ръководител: **доц. Тодор Маринов, доктор**

I. Актуалност, структура и съдържание на дисертационния труд

Разглежданият, изследван и анализиран в дисертационния труд, научен проблем е изключително актуален и социално значим, поради това, че кореспондира и обуславя изграждането и възпитанието на подрастващите като личности в един деликатен комплициран преходен период на биологично развитие и съзряване на разглежданата социално-целева група, ученици от прогимназиалния етап.

Значимостта се мултиплицира и от търсенето и адаптирането от докторанта на нови организационно-методични подходи за реализиране на учебния процес, чрез специализираното разнообразие на спортните игри, които са с висок емоционален фон, комплексно развиват двигателните качества и изграждат устойчиви поведенчески модели на здравословен начин на живот.

В структурно-функционално отношение трудът е разработен и съставен от три глави, взаимосвързани в логическа последователност и е в обем от 196 страници.

Съдържателната част включва още въведение, изводи и препоръки, използвана литература и 4-^{ри} приложения.

Използваната библиография включва 163 литературни източника, от които 147 български и 16 на латиница от 33 чужди автора.

Трудът е много добре онагледен и илюстриран чрез 17 фигури, 39 таблици и 16 таблици в четирите приложения.

Представената за рецензия разработка изцяло отговаря на приетите и утвърдени изисквания и практики на действащата законова и нормативна уредба и към момента няма установени нарушения от формален и друг характер, както и над допустимите нива на плагиатство.

В първа глава – Постановка на проблема

Много добре са изведени, именувани и логически аналитично степенувани отделните подглави.

Докторантът Груев, прави изключително задълбочени спортологичен анализ и проучване на теоретични и научно-приложни аспекти на съвременните тенденции на развитие на физическото възпитание в българската образователна система. Разгледани и са реализирани професионални проучвания на характеристиката на обучението, биологично-възрастови особености, обуславящи неговата специфика.

Чрез комплексен подход са потърсени и използвани специализирани и доказани разработки от водещи наши автори: проф. Бъчваров, проф. Рачев, проф. Слънчев, проф. Дашева, проф. Цолов, доц. Маринов и др. с възможности за оптимизиране на подсистемата на ФВС сред учащите.

Чрез стратегически-балансиран подбор на библиографията, професионално-експертно, се обосновава разглежданата проблематика и е подкрепена разработената хипотеза.

Положителна оценка заслужава и представените и анализирани спортологични характеристики на ключови понятия от спортно-педагогическа, медико-биологично, биомеханична, социално-психологична и философска гледна точка, като например хармонично физическо развитие, морфо-функционално състояние, вариативно-автоматизирано действие, сензитивни периоди за развитие на двигателните качества, вариативност на двигателния навик, висши умения, антиципация при спортните игри и др. В главата се разглежда и проблематика свързана с физическото възпитание, като непрекъснат дидактически процес, включващ две основни явления – растеж и съзряване при който количествените натрупвания водят до определени структурно-функционални изменения в организма на подрастващите.

Качествените измерения на дисертацията се допълват и от разглежданата и цитирана нормативна база на стратегически важни документи и международни актове. Бих цитирал някои от тях като: „Национална програма за развитие „България 2030“, детерминиращ визията и генералните цели „Стратегическа рамка за образование и обучение в България (2021-2030)“, „Бялата книга за спорта на ЕС“, „Европейската харта за спорт“ и др.

В заключението на първа глава са направени констатации и предположения, които добре формулират научно-изследователска теза, която кореспондира и обуславя разработената хипотеза, която е добре, разбираемо изложена и съдържателно прецизирана.

В глава втора – целта на изследването, задачите, методическата насоченост и организацията на спортно-педагогическия експеримент, са коректно изведени, формулирани, допълнени и систематизирани.

Предметът и обектът на изследването изцяло кореспондира с изградената концепция за научното обосноваване на ефективността на предложената специализирана авторска методика за усъвършенстване на обучението по ФВС на ученици от прогимназиалния етап.

Социално-целевата група като контингент на изследването са 98 ученика от VI клас – прогимназиален етап (основна образователна степен).

Коректно са подбрани на случаен принцип два класа експериментална група и два класа контролна група.

Организацията на изследването преминава през четири добре структурирани и подредени етапа. Времевият обем в два последователни учебни срока 40 учебни часа за провеждане на спортно-педагогически

експеримент, е достатъчен, като са спазени и основните дидактически принципи за обучение и възпитание.

По отношение методическата насоченост, структурата, съдържанието и организацията на спортно-педагогическия експеримент, целенасочено и професионално експертно са терминовани и логически подредени тематичните единици и коректно са подбрани и организирани материално-технически условия и необходимите специализирани средства за реализацията на апробираната методика.

Цялостно подбрения научен инструментариум (7 научно изследователски метода и батерия от специализирани, информативни и стандартизирани тестове и др.) е подходящ за събиране и обобщаване на необходимите емпирични данни и е в тясна взаимовръзка с теоретичната рамка на труда с неговата основна цел, изследователски задачи, работна хипотеза и методологична концепция.

В глава трета – анализ на резултатите

Още в началото докторантът представя комплексно проучване с учителите по ФВС, която дава представа за съдържанието, структурно-функционалните особености и специфични характеристики на учебната дейност.

На базата на професионално -експертен опит са изведени, обобщени и анализирани компетентностни характеристики.

Анализът удачно е разделен по пол, принадлежност, групи за изследване, като всички корелационни връзки надлежно са изведени в корелационна матрица – приложение No 4.

Заслужава положителна оценка за адекватно подбраните математико-статистически методи и особено корелационния и вариационен анализ.

Корелационния анализ много добре е приложен върху всичките 15 теста от тестовата батерия за да се установят зависимостите в групите между двигателните способности, техническите възможности, както и взаимовръзките между тях. Разкрити са промените в корелационната структура на двигателните качества и умения настъпили под въздействието на приложената методика. Статистическата значимост на разликите в прирастите на двете групи потвърдени с гаранционна вероятност близка до максималната ($P=99,1\%$), показват, динамиката и спецификата на двете спортни игри приоритетно прилагани в експерименталната методика са оказали положително въздействие върху тестираните резултати.

Тук искам да акцентирам със задоволство, че получените емпирични данни бяха подложени на математико-статистическа обработка чрез специализиран компютърен софтуер IBM – SPSS 26 и Microsoft Excel.

Оценени са разликите и прираста на резултатите при двете групи, като се прилага t-критерия на Стюдънт за зависими и независими извадки с коефициент на гаранционна вероятност $P \geq 95\%$ и за доказване или отхвърляне на нулева хипотеза.

Представените анализи са сполучливо визуализирани и професионално представени в табличен, графичен вид и цветно-контрастно проявени.

Изводите и препоръките в дисертационния труд са добре формулирани, структурирани и професионално изложени.

Бих отправил някои препоръки за бъдещата научно приложна, професионална и обществена дейност на докторанта.

- ✓ Представената и апробирана авторска методика можеше да бъде дообогатена, ако под някаква форма или начин бе представена и приложена образователната компонента, в структурно-съдържателната част или учебно тематичното разпределение касаещи ползите от организираното и добре дозирано натоварване с емоционалния фон на спортните игри (мини футбол-пирамидално състезателния метод и волейбол).
- ✓ В предвид актуалността, компетентността и заеманата позиция на докторанта препоръчвам да издаде учебно-методично ръководство, като наръчник на учителя или монографичен труд разглеждайки спортологичните аспекти и нюанси на тази специализирана методика, която според мен ефективно ще подпомогне и оптимизира учебния процес.
- ✓ Апробираната усъвършенствана методика чрез определени модификации може да се мултиплицира и в другите степени и етапи на образователната система.

На базата на анализираните резултати от констатиращия експеримент, трябва да отбележа, че магистър Груев е успял да защити своята работна хипотеза и да разкрие и научно обоснове полезни за спортологията приноси моменти, които мога да обобща и синтезирам някои от тях:

- **Чрез систематичен и последователен подход се прави задълбочен спортологичен анализ на училищното ФВ – прогимназиален етап и на тази основа е обогатена теоретичната рамка в областта на обучението по футбол и волейбол и усъвършенствана**

стратегията за прилагане на специализираното разнообразие на игровия метод.

- **Разработена, апробирана и приложена е авторска, усъвършенствана методика по футбол и волейбол на базата на специализирани знания, изграждане на висши умения и игрови упражнения във вариативна игрова обстановка.**
- **Разработени са и приложени критерии за контрол и оценка на футболните и волейболни качества, знания и умения на учениците при реализация на учебни процес чрез независима специализирана външна експертиза.**

Заклучение:

Разглежданата разработка провокира сериозен интерес чрез своята актуалност, иновативност и практико-приложност.

От направения комплексен анализа мога да констатирам, че дисертационния труд на Станислав Руменов Груев е напълно завършен образователно- научен продукт с определени приноси относно неговите концептуални и методологични измерения. Докторантът притежава необходимите качества да разкрива, анализира и интерпретира научни факти, процеси и закономерности, което ми дава основание да дам своята положителна оценка и да предложа на уважаемото научно жури да присъди на магистър Станислав Руменов Груев ОНС „Доктор“ в ПН 1.3. Педагогика на обучението по ..., докторска програма „Физическо възпитание в образователната система“.

Дата: 01.11.2023г.

**Рецензент:
Проф. Йордан Иванов, доктор**